

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1411180/1

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אברהם שינדלר, הרב מימון נהרי, הרב ציון לודאילוז

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ טו"ר יעקב קלמן)

נגד

המשיב: אגף בירור יהדות – הנהלת בתי הדין הרבניים

הנדון: סדר הדין בהחלטות סותרות של בתי דין אזוריים בעניין יהדותם של בני משפחה אחת – דיון בהרכב מיוחד טרם ערעור בבית הדין הגדול

החלטה

הוגש לפנינו ערעור על פסק הדין של בית הדין האזורי באשקלון (הרבנים: מאיר כהנא – אב"ד, שלמה צרור ודניאל גודיס) מיום ג' בשבט תשפ"ג (25.1.23) שקבע בדעת רוב שהמערערת אינה יהודייה.

סיכום הדעות כפי שמופיע בתחילת פסק הדין מושא הערעור הוא כדלהלן:

לאחר שמיעת דברי המבקשת ובא כוחה, ולאחר עיון במסמכים הרבים שבתיק ובכללם תיקים סרוקים של בירור יהדות אימה של המבקשת וחוות דעת של מבררי היהדות, בית הדין קובע בדעת רוב כי המבקשת אינה יהודייה.

הואיל וקביעה זו עומדת בניגוד להחלטות בית הדין תל אביב מיום ט"ו בשבט תשנ"ב (20.1.1992) ומיום ז' אדר ב' תשנ"ב (12.3.1992) המאשרות את יהדותה של אם המבקשת, והואיל וההרכב שנתן את ההחלטות הנ"ל אינו קיים ועל כן אין מקום להפעיל את הנחיה 14(א) בהנחיות לבירור יהדות, תש"ע – 2010, בית הדין פונה למנהל האגף לבירור יהדות, לצורך ביצוע הוראות הנחיה 14(ה) בהנחיות הנ"ל, בדבר הקמת הרכב מיוחד על ידי כבוד נשיא בית הדין הגדול שליט"א.

דעת המיעוט היא כי לא ניתן על סמך המידע שבפני בית הדין, ובכלל זה המידע החדש שהציגו מבררי היהדות, לבטל את פסק הדין המאשר את יהדותה של אם המבקשת. לפיכך יש לבטל את כל ההחלטות המעכבות את ביצוע פסק הדין הנ"ל ולקבוע כי פסק הדין המאשר את יהדותה של אם המבקשת עומד בתוקפו, ועל כן גם המבקשת שלפנינו היא יהודייה.

עד כאן ציטוט.

רקע קצר

[אלמונית] אם המערערת עלתה ארצה בשנת 91 עם בעלה [אלמוני] שנקבע לגביו שהוא יהודי. היא עלתה מלווה בשני ילדיה – [פלוני], יליד 73, ו[פלונית], ילידת 79. באותו זמן צוין במסמכי מחלקת העלייה שהם עולים כבני משפחתו של [אלמוני] היהודי.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ביום ט"ו בשבט תשנ"ב (20.1.1992) קבע בית הדין האזורי בתל אביב, בהרכב הדיינים שרמן ואליעזרוב (שליט"א) וריגר (וצ"ל), בהחלטתו ש[אלמונית] יהודייה. כל זאת על סמך שמיעת עדים שהופיעו בפני הדיינים. לאחר פנייה של משרד הפנים אל הדיינים שבה יידע אותם ש[אלמונית] אינה יהודייה חזרו הם על פסיקתם ביום ז' אדר ב' תשנ"ב (12.3.1992).

לאחר פניות נוספות ולאור מסמכים נוספים שהפנה משרד הפנים לבית הדין האזורי בתל אביב. עיכב בית הדין האזורי, בהרכב הדיינים שיינפלד וריגר (וצ"ל) ודומב (שליט"א), ביום י"ח באלול תשס"ה (22.9.05) את פסק הדין שקבע ש[אלמונית] יהודייה.

בינתיים, נישאה המערערת כדת משה וישראל ביום ו' בתשרי תשנ"ז (19.9.96) והתגרשה בגט ביום כ"ו בניסן תשס"ה (5.5.05). בהחלטה קבע הדיין הרב אהרן כץ שליט"א כי יש לתת לצדדים את תעודת הגירושין אולם לא לתת מסמך 'מעשה בית דין' עד לבירור יהדותם.

בשנת תשס"ט (2008), כאשר ביקשה המערערת לקבל 'מעשה בית דין', כתב הרב אהרן כץ שליט"א בהחלטתו שהמערערת הציגה תעודת לידה שלה ושל אימה ובשתייהן נכתב שהאם והסבתה אינן יהודיות. על כן דרש לראות תעודת לידה מקורית של [פלמונית], ילידת 1928, אימה של [אלמונית].

המסמך לא הוגש.

לאחר זמן רב כשנמצא המסמך התברר שבאותה תעודת לידה מקורית הושמט שם אימה של [פלמונית], שם אביה היה [...] בתעודת הלידה המשוחזרת שגם היא הוגשה ושהרישום שלה הוא משנת 1942 על לידה משנת 1928 נכתב ששם אימה של [פלמונית] הוא [...] בית הדין סבר שמדובר בזיוף של התעודה, שהרי בתעודה המקורית הושמט שם האם.

בשנת תשע"ח (2018) פתחה המערערת תיק לבירור יהדותה.

המלצת מברר היהדות של בתי הדין מיום כ"ד בסיוון תשע"ח (7.6.18) הייתה שלילית. בעקבות כך, כתב הדיין הרב שטיינהויז שליט"א בהחלטתו שיש לעכב את נישואי המערערת ואחיה של המערערת. כל זאת כאמור על פי המלצות מבררי היהדות.

ביום כ' בשבט תשפ"א (2.2.21) נפתח מחדש תיק לבירור יהדות שבו ניתן פסק הדין מושא הערעור. בא כוח המערערת ביקש שנאמץ את דעת המיעוט, ועל ידי כך יתייתר למעשה ההליך, הנדרש בשל החלטת הרוב, של העברת התיק להרכב מיוחד לבירור יהדות של בית דין אזורי.

מבלי להיכנס לגופו של ענין ולבירור הערעור שלפנינו הסביר בית הדין למערערת ולבא כוחה שסדר הדין והדרך הנכונה להמשך בירור היהדות היא בפנייה לבית הדין המיוחד.

להלן נבאר את דברינו:

בהנחיות בירור יהדות מיום ג' באלול תשפ"ב (30.8.22) נקבע בסעיף 14(ה):

נשארו שני בתי הדין חלוקים בדעתם – יודיע על כך מנהל תחום בירור יהדות לנשיא בית הדין הרבני הגדול, והנשיא יעביר את התיקים הנוגעים בדבר להרכב מיוחד של בית דין אזורי שיכריע במחלוקת [...]

בתיק שלפנינו קיימות שתי החלטות סותרות של בתי הדין האזוריים:

ביום ט"ו בשבט תשנ"ב (20.1.1992) קבע בית הדין האזורי בתל אביב ש[אלמונית], שהיא אמה של המערערת, יהודייה, וזאת על סמך שמיעת עדים שהופיעו לפניו, ואילו בפסק הדין מושא הערעור העוסק ב[פלמונית] שהיא בתה של [אלמונית] נקבע בדעת רוב כי המערערת אינה יהודייה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מאחר שההרכב הראשון משנת 92 כבר אינו קיים, על פי ההנחיות הנ"ל יש להעביר את התיק לבירור בהרכב מיוחד של בית דין אזורי, וכפי שנקבע בבית הדין האזורי בדעת הרוב.

בית הדין הגדול משמש ערכאת ערעור על בתי הדין האזוריים.

בתקנות הדיון תקנה קלב(1) נקבע: "כל פסק דין וכל החלטה של בית דין אזורי הגומרת את הדיון באופן שלא יינתן עוד פסק דין ניתנים לערעור לבית הדין הגדול."

בתיק שלפנינו, לאור האמור, ההליכים בבתי הדין האזוריים טרם הסתיימו שהרי על פי הנחיות בירור היהדות המערערת טרם פנתה לבית הדין המיוחד כדי שיקבע את עמדתו בשאלת היהדותה.

רק בהשלמת ההליך בהרכב זה יושלם למעשה הבירור המלא לפני בתי הדין האזוריים ויהיה אפשר לפנות לערעור בפני בית הדין הגדול.

בית הדין הגדול משמש כערכאה סופית לבירורים מסוג זה.

למותר לציין שאם בית הדין הגדול היה דן בתיק לגופו והיה מקבל החלטה לדחות את הערעור ובכך היה קובע למעשה שהמערערת אינה יהודייה. לא היה אפשר להעביר את התיק לאחר מכן להמשך בירור לפני הרכב מיוחד של בית דין אזורי, שהרי ההרכב המיוחד – דינו כדין בית דין אזורי ואינו משמש ערכאת ערעור על בית הדין הגדול.

מסקנות והוראות

לאור כל האמור לעיל:

א. כאשר ישנן החלטות סותרות של בתי הדין האזוריים לגבי בירור יהדות של קרוב מן האם של בעל דין יש לנהוג על פי סעיף 14 להנחיות בירור יהדות שאותן אישרו חבר דייני בית הדין הגדול ומועצת הרבנות הראשית.

ב. בנדון דידן, היות שההרכב הראשון של בית הדין האזורי שקבע עמדתו לגבי אימה של המערערת כבר אינו קיים, על פי סעיף 14(ה) להנחיות הנ"ל יש להעביר את התיק לכבוד נשיא בית הדין הרבני הגדול, הגאון הרב דוד לאו שליט"א, והנשיא יעביר את התיק להרכב מיוחד לבירור יהדות של בית דין אזורי שיכריע במחלוקת.

ג. לאחר שבית הדין המיוחד יכריע בשאלת יהדותה של המבקשת, יהיה אפשר לפנות ולהגיש ערעור, ככל שיידרש, לבית הדין הגדול.

ד. ניתן ללא צו להוצאות, על המזכירות להשיב למערערת את הערובה שהפקידה כתנאי לשמיעת ערעורה.

ה. בית הדין סוגר את התיק.

ו. ניתן לפרסום לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום כ"ג בסיוון התשפ"ג (12.6.2023).

הרב ציון לודאילוז

הרב מימון נהרי

הרב אברהם שינדלר

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה